

Skyddsföreskrifter för vattentäkterna Storehagen och Algutstorp

Antagen av Kommunfullmäktige §35 2012-03-14

Innehållsförteckning

Skyddsföreskrifter för vattentäkterna Storehagen och Algutstorp.....	1
Skyddsföreskrifter för vattentäkter Storehagen och Algutstorp.....	3
1. Bakgrund.....	3
1.1 Rättslig grund för skyddsföreskrifter.....	3
1.2 Syfte med skyddsföreskrifter.....	3
1.3 Avgränsning av skyddszoner.....	3
1.4 Vattentäktszon.....	3
1.5 Primär skyddszon.....	3
1.6 Sekundär skyddszon.....	4
1.7 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler.....	4
2. Läsanvisning och disposition	4
3. Skyddsföreskrifter för vattentäkterna Storehagen och Algutstorp.....	5
4. Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna	10
5. Definitioner av begrepp.....	13
6. Generella bestämmelser och information.....	16
Brandfarliga vätskor (petroleumprodukter mm).....	16
Bekämpningsmedel.....	16
Växtnäringsämnen, mm.....	17
Skogsbruk.....	18
Vattenverksamhet.....	18
Upplag och deponier.....	18
Täkter och markarbeten.....	18
Energianläggningar.....	18
Transport av farligt gods.....	19
Terrängkörning.....	19

Skyddsföreskrifter för vattentäkter Storehagen och Algutstorp

1. Bakgrund

1.1 Rättslig grund för skyddsföreskrifter

Arbetet med inrättande av vattenskyddsområde har sin rättsliga grund i miljöbalken (1998:808). I 7 kap 21 § miljöbalken (MB) anges att ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas, eller kan komma att utnyttjas, för vattentäkt. Vidare anges i 7 kap 22 § MB att för ett vattenskyddsområde ska länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området.

1.2 Syfte med skyddsföreskrifter

Syftet med dessa skyddsföreskrifter är att motverka risken för förorening av Vårgårda kommuns vattentäkter Storehagen och Algutstorp. Vidare är syftet att bibehålla en god vattenkvalitet i yt- och grundvatten, samt att, i de områden där vattenkvaliteten idag har en tydlig påverkan från jordbruk eller annan verksamhet, ge förutsättningar att förbättra densamma.

1.3 Avgränsning av skyddszoner

Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktszon, primär skyddszon och sekundär skyddszon. Skyddsföreskrifterna är en del av arbetet för att förhindra att vattnet som når vattentäkten förorenas.

1.4 Vattentäktszon

Syftet med vattentäktszonen är att säkra ett effektivt närskydd för en vattentäkt. Principen ska vara att området ska vara otillgängligt för andra än verksamhetsutövaren. Med vattentäktszon avses vid Storehagen det inhägnade området kring infiltrationsbassängerna, ett markområde kring brunn 1 och brunn 2 med ett minimiavstånd på 50 m, samt markområdet ned till råvattenintaget i Sävån. Vattentäktszonens gränser markeras i terrängen. Som vattentäktszon avses vid Algutstorp det inhägnade området vid vattenverket, samt brunnsöverbyggnad och inhägnad vid brunn B5 och eventuell framtida kompletterande brunn i samma område.

1.5 Primär skyddszon

Syftet med primär skyddszon är att skapa ett rådrum i händelse av akut förorening. Vid identifiering av primär skyddszon beaktas känsliga inströmningsområden. Zonen har för grundvattenmagasinet avgränsats så att uppehållstiden med stor sannolikhet är minst 100 dygn. Hänsyn har även tagits till inducerad infiltration från Sävån, med en skyddszon på minst 10 m längs detta vattendrag.

1.6 Sekundär skyddszon

Den sekundära zonen syftar till att bibehålla en god yt- och grundvattenkvalitet. Den sekundära zonen innefattar ett område som med stor sannolikhet motsvarar minst ett års uppehållstid i grundvattenmagasinet. Den sekundära skyddszone inkluderar en buffertzona om 100 m kring Sävån i anslutning till vattentäkterna.

1.7 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I 2 kap miljöbalken (1998: 808) finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsåtgärder i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsåtgärder i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

2. Läsanvisning och disposition

I avsnitt 3 anges skyddsföreskrifter som gäller för vattenskyddsområdet Storehagen – Algutstorp.

I avsnitt 4 anges allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna, ex. information om ikraftträdande och tillstånd.

I avsnitt 5 anges definitioner av vissa begrepp.

I avsnitt 6 anges generella bestämmelser och information om annan lagstiftning av relevans för vattenskyddsområdet, men som inte är orsakad av skyddsföreskrifterna i detta specifika vattenskyddsområde.

3. Skyddsföreskrifter för vattentäkterna Storehagen och Algutstorp

§1 Vattentäktsson

Inom vattentäktssonen får endast vattentäktssonverksamhet bedrivas.

§2 Petroleumprodukter

Primär och sekundär skyddsson:

Hantering (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”) av petroleumprodukter i större volym än 250 liter¹ får inte ske utan tillstånd från kommunens miljönämnd. Bränsletank på fordon ingår inte i de angivna 250 l. Transport av petroleumprodukter är undantagen från tillståndsplikt. Förvaringstankar, stationära förbränningsmotorer, etc. måste alltid vara utrustade eller placerade så att den lagrade volymen vid läckage säkert kan förhindras tränga ned i marken.

§3 Bekämpningsmedel och kemikalier

Primär skyddsson:

Yrkesmässig hantering, undantaget transport, av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden.

Jord och vattenslagning av bekämpningsmedelbehandlade planter är förbjuden.

Hantering av för yt- eller grundvattnet skadliga ämnen i större mängd än normal hushållsförbrukning (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”) får inte ske utan tillstånd från kommunens miljönämnd.

Sekundär skyddsson:

Yrkesmässig hantering, undantaget transport, av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd från kommunens miljönämnd.

Hantering av för yt- eller grundvattnet skadliga ämnen i större mängd än normal hushållsförbrukning (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”) får inte ske utan tillstånd från den kommunens miljönämnd.

¹ Hantering av petroleum i ett flertal kärl som vardera har en volym mindre än 250 liter och ägs/ används av olika juridiska personer medför inte att tillstånd krävs, även om den totala mängden är mer än 250 liter. Som exempel kan nämnas parkeringsytor för personbilar.

§4 Växtnäringsämnen

Primär skyddszon:

Jordbruksföretag där tio eller färre djurenheter hålls ska ha utrymme för lagring av stallgödsel som minst motsvarar en gödselproduktion under sex månader.

Jordbruksföretag med fler än tio djurenheter ska ha utrymme för lagring av stallgödsel som minst motsvarar en gödselproduktion under

1. åtta månader vid djurhållning som omfattar nötkreatur, hästar, får eller getter, samt
2. tio månader vid annan djurhållning.

Tillförseln av kväve via gödselmedel ska begränsas så att den inte överstiger den mängd som för avsedd gröda kan anses vara nödvändig för att utnyttja växtplatsens produktionsförmåga. På jordbruksföretag ska behovet av gödselkväve för den förväntade skördenivån beräknas efter att hänsyn tagits till stallgödselets långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödsel och andra organiska gödselmedel till årets gröda.

Vid beräkning av gödslingsbehovet till en enskild gröda ska utgångspunkten vara den förväntade skördenivån för det aktuella fältet.

Inom vattenskyddsområdet får inte

1. gödselmedel spridas på vattenmättad eller översvämmad mark,
2. gödselmedel spridas på snötäckt mark, eller
3. gödselmedel spridas på frusen mark.

Inom vattenskyddsområdet får inte heller

1. mineralgödsel spridas under tiden den 1 november – den 28 februari,
2. stallgödsel eller andra organiska gödselmedel spridas under tiden den 1 november – den 28 februari.

Tillfällig lagring av stallgödsel eller andra organiska gödselmedel i fält såsom stuka är förbjuden.

Spridning av urin eller slam från reningsverk eller enskild anläggning är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Jordbruksföretag där tio eller färre djurenheter hålls ska ha utrymme för lagring av stallgödsel som minst motsvarar en gödselproduktion under sex månader.

Jordbruksverket får föreskriva att kravet på lagringskapacitet inte ska gälla djurhållning som omfattar högst ett visst antal djur av ett visst djurslag.

Jordbruksföretag med fler än tio djurenheter ska ha utrymme för lagring av stallgödsel som minst motsvarar en gödselproduktion under

1. åtta månader vid djurhållning som omfattar nötkreatur, hästar, får eller getter, samt
2. tio månader vid annan djurhållning.

Tillförseln av kväve via gödselmedel ska begränsas så att den inte överstiger den mängd som för avsedd gröda kan anses vara nödvändig för att utnyttja växtplatsens produktionsförmåga. På jordbruksföretag ska behovet av gödselkväve för den förväntade skördenivån beräknas efter att hänsyn tagits till stallgödselets långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödsel och andra organiska gödselmedel till årets gröda.

Vid beräkning av gödslingsbehovet till en enskild gröda ska utgångspunkten vara den förväntade skördenivån för det aktuella fältet.

Inom vattenskyddsområdet får inte

1. gödselmedel spridas på vattenmättad eller översvämmad mark,
2. gödselmedel spridas på snötäckt mark, eller
3. gödselmedel spridas på frusen mark.

Inom vattenskyddsområdet får inte heller

1. mineralgödsel spridas under tiden den 1 november – den 28 februari,
2. stallgödsel eller andra organiska gödselmedel spridas under tiden den 1 november – den 28 februari.

§5 Djurhållning och odling

Primär skyddszon:

Nyetabletering av odlingsverksamhet (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”), samt väsentlig ändring av sådan, kräver anmälan till kommunens miljönämnd.

Uppläggning av ensilage direkt på mark är förbjudet. Obrukbara/kasserade ensilagebalar får endast komposteras på tät platta.

Nyetabletering av djurhållning (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”), utöver 5 djurenheter, eller utökning av befintlig djurhållning, utöver 5 djurenheter, kräver tillstånd av kommunens miljönämnd.

Tillfälliga betesdjur under betessäsongen omfattas inte av tillståndsplikten i denna föreskrift.

Sekundär skyddszon:

Uppläggning av ensilage direkt på mark är förbjudet. Obrukbara/kasserade ensilagebalar får endast komposteras på tät platta.

Nyetabletering av djurhållning, utöver 10 djurenheter, eller utökning av befintlig djurhållning, utöver 10 djurenheter, kräver tillstånd av kommunens miljönämnd.

Tillfälliga betesdjur under betessäsongen omfattas inte av tillståndsplikten i denna föreskrift.

§ 6 Upplag och deponering

Primär skyddszon:

Upplag och deponering av avfall, förorenade massor, (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”) och massor med okänd föroreningsbelastning är förbjudet.

Upplag av asfalt, oljegrus, och vägsalt är förbjudet. Upplag av snö från ytor utanför den primära zonen är förbjudet.

Upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande som avses läggas upp längre än en avverknings säsong utan täckning kräver tillstånd från kommunens miljönämnd. Brännved är undantaget från tillståndsplikt.

Sekundär skyddszon:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudet.

Upplag och deponering av avfall, förorenade massor, och massor med okänd föroreningsbelastning kräver tillstånd från kommunens miljönämnd.

Upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande som avses läggas upp längre än en avverknings säsong utan täckning kräver tillstånd från kommunens miljönämnd. Brännved är undantaget från tillståndsplikt.

§7 Tåktverksamhet, schaktnings- och underjordsarbeten

Primär skyddszon:

Sand- och gruståkt eller annan tåktverksamhet är förbjuden. Husbehovståkt för egen fastighet är undantagen.

Schaktningsarbeten, grävning och andra markarbeten som utförs utan syfte att förändra grund- eller ytvattnets djup eller läge kräver tillstånd från kommunens miljönämnd.

Sekundär skyddszon:

Schaktningsarbeten, grävning och andra markarbeten som utförs utan syfte att förändra grund- eller ytvattnets djup eller läge kräver tillstånd från kommunens miljönämnd.

§8 Energianläggningar

Primär och sekundär skyddszon:

Ny anläggning för utvinning eller lagring av värmeenergi ur berg, jord eller vatten får inte ske utan tillstånd av kommunens miljönämnd.

§9 Transport av farligt gods

Primär skyddszon:

Genomgående transport av farligt gods och farligt avfall utom på anvisade leder (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”) är förbjudet.

§10 Uppställning och skötsel av fordon

Primär skyddszon:

Uppställning av arbetsfordon (se avsnitt 5 ”Definition av begrepp”) över natten är förbjuden om inte åtgärder vidtas för att förhindra att eventuellt läckage av olja eller andra kemikalier kan tränga ner i mark eller på annat sätt sprida sig till yt- eller grundvatten.

Tankning av fordon och fordonstvätt med avfettningsmedel eller liknande produkter är förbjuden utom på platser som särskilt anordnats för detta ändamål. Anordnade platser ska garantera uppsamling av spolvatten och liknande och avskiljning av för yt- eller grundvatten skadliga ämnen.

Sekundär skyddszon:

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller liknande produkter är förbjuden utom på platser som särskilt anordnats för detta ändamål. Anordnade platser ska garantera uppsamling av spolvatten och liknande och avskiljning av för yt- eller grundvatten skadliga ämnen.

§11 Enskilda grundvattentäkter

Primär och sekundär skyddszon:

Brunnar för enskilda grundvattentäkter får inte anläggas utan tillstånd från kommunens miljönämnd.

§12 Märkning av platser där petroleumprodukter hanteras

Primär och sekundär skyddszon:

Där petroleumprodukter hanteras (undantaget transport) ska fastighetsägare sätta upp skylt som informerar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av tekniska kontoret i Vårgårda kommun.

§13 Skyltning

Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom skyddsområdet ansvarar Vårgårda kommun för uppsättning av skyltar som utmärker vattenskyddsområdet.

§14 Väghållning

Inom vattenskyddsområdet, alla skyddszoner, får vägsalt och dammbindningsmedel endast användas i sådan omfattning som krävs för normalt väghållning.

4. Allmänna upplysningar avseende skyddsföreskrifterna

Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från den tidpunkt då beslutet träder i kraft. Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken gäller skyddsföreskrifterna från denna tidpunkt även om de överklagas.

För befintliga anläggningar och verksamheter träder föreliggande föreskrifter i kraft två år efter den dag som beslut om skyddsföreskrifterna har tagits om inte särskild tidsfrist gäller enligt specifik skyddsföreskrift eller om inte miljönämnden meddelar något annat.

Därefter får verksamhet eller anläggning som omfattas av förbud inte bedrivas. Vidare får verksamhet eller anläggning som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter inte bedrivas efter denna tidpunkt om inte tillstånds- eller anmälningsplikten uppfylls.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om det. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112, miljöförvaltningen samt vattentäktens huvudman.

Ersättning

De föreslagna föreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. Om en sakägare anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan krav om ersättning framföras. Ersättning utgår dock inte för den ”förlust” som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infråas på grund av skyddsföreskrift. Talan om ersättning eller inlösen förs i mark- och miljödomstolen enligt 31 kap. miljöbalken.

Tillstånd

När tillstånd krävs för en verksamhet enligt dessa föreskrifter, får sådant medges av kommunens miljönämnd. Tillståndets giltighet begränsas till högst 5 år och kan förenas med villkor. En förutsättning för ett tillstånd är att den sökande kan visa att verksamheten kan utföras och drivas utan risk för skada på yt- eller grundvattenförekomsten. Den tillståndssökande tar kontakt med tillsynsmyndigheten som lämnar besked om vilket underlagsmaterial som ska lämnas in för att en bedömning ska kunna göras.

Tillstånd enligt föreliggande skyddsföreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt miljöbalkens 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller 12 kap. (jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av miljöbalken.

Dispens från meddelade skyddsföreskrifter
Om det finns särskilda skäl får den kommunala miljönämnden meddela dispens från dessa skyddsföreskrifter, under förutsättning att det inte motverkar syftet med skyddet. Dispens kan förknippas med särskilda villkor. Innan dispens eller tillstånd/medgivande medges ska samråd ske mellan kommunens miljönämnd och vattentäktens huvudman.

Påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra ansvar enligt 29 kap. 2 - 2a §§ miljöbalken (1998:808).

Tillsyn

Den kommunala miljönämnden är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, eftersom vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna fastställts av kommunen. Kommunen ska i sin tillsyn se till att skyddsföreskrifterna följs.

Övrig lagstiftning

Tillstånd och dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Utöver skyddsföreskrifterna gäller vad som innefattas av gällande författningar. I avsnitt 6 ges några viktiga exempel på bestämmelser som måste beaktas inom vattenskyddsområdet.

Avseende petroleumprodukter

För hantering av petroleumprodukter gäller Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd vid lagring av brandfarliga vätskor.

Avseende bekämpningsmedel och kemikalier

Hantering av kemiska bekämpningsmedel² och andra kemiska produkter regleras av Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde samt föreskrifter om skydd mot förorening vid lagring av brandfarliga vätskor.

Avseende växtnäringsämnen

Spridning av växtnäringsämnen eller lagring av naturgödsel regleras av förordning SFS (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket.

Avseende täktverksamhet, schaktnings- och underjordsarbeten

Schaktningsarbeten³, grävning⁴ och andra markarbeten som syftar till att förändra grund- eller ytvattnets djup eller läge får inte utföras utan tillstånd från länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen, enligt reglerna i 11 kap miljöbalken om vattenverksamhet.

² För definition av ”kemiska bekämpningsmedel”, se sid. 13

³ För definition av ”schaktning”, se sid. 14

⁴ För definition av grävning, se sid. 13

Ny lagstiftning

Ny eller ändrad lagstiftning, som fastställts eller ändras efter beslutsdatum för skyddsföreskrifterna och som utökar skyldigheterna för sakägare inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Uppsättning av skyltar och stängsel

Om skyltar eller stängsel behöver sättas upp enligt dessa föreskrifter får annans mark tas i anspråk för detta. Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom skyddsområdet ansvarar kommunen för att det sätts upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. För uppsättning av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen (1971:948) länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av väghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen (1971:948).

Vid platser där risken för förorening av vattentäkten är särskilt stor, t.ex. vid en befintlig verksamhet eller vägkorsning nära uppströms vattentäktens intagspunkt, ska skyltar sättas upp som upplyser om vattenskyddsområdet. Även där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen hanteras, ska skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna kan vid behov tillhandahållas av vattentäktens huvudman.

Transport av farligt gods

Länsstyrelsen har i särskilt beslut rekommenderat vissa vägar för transport av farligt gods.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Överklagandet ska dock skriftligen skickas in till Vårgårda kommun senast tre veckor efter att beslut om vattenskyddsområde har kungjorts i ortstidning.

Om överklagandet har inkommit i rätt tid kommer kommunen att skicka vidare överklagandet till Länsstyrelsen.

Upphävande av gamla vattenskyddsområden

Tidigare meddelade beslut om vattenskyddsområde för Storehagen och Algutstorp upphör att gälla den dag beslutet om detta nya vattenskyddsområde vinner laga kraft.

5. Definitioner av begrepp

Anvisade leder

I "Sverige Atlas 2004: Vägval" finns rekommenderade transportvägar för farligt gods som utarbetats av respektive länsstyrelse i samarbete med kommuner, näringsliv och räddningstjänst.

Avfall

Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är ej att betrakta som avfall. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är ej heller att betrakta som avfall.

Avstånd

När avståndsangivelser ges i föreskrifterna avser detta horisontellt avstånd från vattendraget eller sjöns kant vid normalvattenstånd. I tveksamma fall gäller vattendragets eller sjöns gräns angiven på lantmäteriets fastighetskarta.

Bostadsfastighet

Bostadsfastighet inkluderar villatomter och liknande ytor runt bostadshus på jordbruksfastighet.

Deponering

Med deponering avses uppläggning och förvaring av avfall på marken där avfall förvaras under längre tid än ett år.

Djurhållning och djurenhet

I begreppet djurhållning inkluderas:

- Nötkreatur, häst, get, får eller svin
- Pälsdjur eller fjäderfä som inte är sällskapsdjur

Med en djurenhet avses enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd:

1. en mjölkko (som mjölkko räknas även sinko),
2. sex kalvar som är en månad eller äldre (med kalvar avses nötkreatur upp till sex månaders ålder, kalvar yngre än en månad räknas till moderdjuret),
3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre,
4. tre suggor, inklusive smågrisar upp till tolv veckors ålder (betäckta gyltor räknas som suggor),
5. tio slaktsvin eller avelsgaltar, tolv veckor eller äldre (som slaktsvin räknas även obetäckta gyltor),
6. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder,
7. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar,
8. etthundra kaniner,
9. etthundra värphöns, sexton veckor eller äldre (kycklingmödrar räknas som värphöns),
10. tvåhundra unghöns upp till sexton veckors ålder,
11. tvåhundra slaktkycklingar,

12. etthundra kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder,

13. femton strutsfåglar av arterna struts, emu eller nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder,

14. tio får eller getter, sex månader eller äldre, eller

15. fyrtio lamm eller killingar upp till sex månaders ålder.

Farligt gods

Farligt gods är den sammanfattade benämningen på ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under transport. Formellt utgör farligt gods sådana ämnen och föremål vars transport är reglerad i ADR-S och RID-S.

Begreppet transport omfattar förflyttning av godset med ett transportmedel samt lastning och lossning, förvaring och annan hantering som utgör ett led i förflyttningen.

Fordon

Med fordon avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Förorenade massor

Med förorenade massor avses ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalt påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt.

Grävning

Med större grävningsarbeten avses att åstadkomma grop i marken för större yta än för ett enfamiljshus. Mindre grävningsarbeten inom tomter samt nyanläggande och underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledningar inkluderas inte i begreppet grävning.

Hantering

I dessa skyddsföreskrifter definieras hantering som en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Kemiska bekämpningsmedel

Med kemiskt bekämpningsmedel avses en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Det omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Begreppet inkluderar således även träskyddsmedel. Med dessa medel avses dock inte ättiksptrit, såpvatten, etc.

Materialtäkt

Med materialtäkt avses täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Miljönämnd

Med miljönämnd avses den nämnd som ska svara för den prövning och tillsyn på miljö- och hälsoskyddsområdet som ankommer på kommunen enligt miljöbalken.

Normal hushållsförbrukning

Med normal hushållsförbrukning avses hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna som man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med målning av enskilt bostadshus ingår också i begreppet.

Odlingsverksamhet

Med odlingsverksamhet menas fortlöpande odling av vall, stråsåd eller annan gröda på åkermark. Odling för husbehov är undantagen.

Schaktning

Med schaktningsarbeten avses sänkning av markytan för större anläggningsarbeten på utstakat område än för grundläggning av en enskild villa. Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas inte.

6. Generella bestämmelser och information

Här anges hänvisningar och referat av annan lagstiftning och förordningar som gäller generellt och som därmed inte är orsakade av skyddsföreskrifterna för ett specifikt vattenskyddsområde. Antingen gäller restriktionerna överallt eller så aktiveras de av annan lagstiftning då ett vattenskyddsområde inrättas.

Vidare ges i detta avsnitt under rubriken Allmän information viktiga råd och anvisningar för verksamheter som berör vattenskyddsområdet.

Brandfarliga vätskor (petroleumprodukter mm)

Generella bestämmelser

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, NFS 2003:24, (ändringsföreskrifter NFS 2006:16, NFS 2009:3), ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde.

Allmän information

Vattentäkter måste skyddas från föroreningar som kan skada dricksvattnet. Brandfarliga vätskor (petroleumprodukter) är särskilt besvärliga föroreningar och det räcker med en mycket liten mängd för att allvarligt skada en vattentäkt och göra vattnet odrickbart. Oljeföroreningar är ofta svårsanerade och kan bli kvar under mycket lång tid i mark och grundvatten.

Bekämpningsmedel

Generella bestämmelser

I Naturvårdsverkets författningssamling, SNFS 1997:2 (14 §) finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel⁵ inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Naturvårdsverkets allmänna råd 97:3 och NFS 2000:7.

Bestämmelserna innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos kommunen. Nämnden ska sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillstånd kan medges eller inte, och om tillstånd ges meddela under vilka förutsättningar detta gäller. Syftet med bestämmelsen är att kunna skydda vattenförsörjningen såväl genom att förebygga föroreningar av vattentäkter som att vidta åtgärder vid förorenade täkter.

Allmän information

Bekämpningsmedel i grundvattenmagasin och ytvattendrag är allvarliga hot mot vattenförsörjningen i många områden i Sverige. Exempel finns på dricksvattenbrunnar som har stängts på grund av för höga koncentrationer av bekämpningsmedel.

⁵ För definition av ”kemiska bekämpningsmedel”, se sid. 13

Vid användning av kemiska bekämpningsmedel bör därför extra stor försiktighet iakttas i anslutning till ytvattendrag, diken, dräneringsrör, brunnar, etc., samt där risk finns för avrinning till dessa pga. av markens beskaffenhet och lutning. Miljöpåverkan i grundvatten av bekämpningsmedel blir extra stor där jordens mullhalt är låg och där täta jordlager inte överlagrar grundvattenmagasinet. Bekämpningsmedel bör dessutom bara appliceras vid lugnt väder när risken för spridning med vind är begränsad.

Växtnäringsämnen, mm

Generella bestämmelser

Förordning (SFS 1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket anger ett antal krav avseende gödselhantering, djurhållning och växtodling. Förordningen reglerar bl.a.

utformning av lagringsutrymmen för stallgödsel och bestämmelser för påfyllning och täckning av flytgödsel- och urinbehållare. Utrymmen för lagring av stallgödsel ska vara utformade så att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker.

I Statens jordbruksverks föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, SJVFS 2004:62, samt i föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, SJVFS 2010:1, anges ett antal krav och försiktighetsmått avseende spridning av gödsel. Vidare anges i dessa föreskrifter ett antal krav för tidpunkt för sådd och typ av grödor i bl.a. Västra Götalands län.

Allmän information

Spridning av växtnäringsämnen i närheten av ytvattendrag eller på områden med genomsläppliga jordar och närhet till grundvattenytan innebär en stor risk för negativ påverkan på vattenkvaliteten i både yt- och grundvatten. Detta kan leda till att vattenförsörjning äventyras. Stigande nitrathalter är t.ex. ett vanligt förekommande problem för grundvattentäkter i jordbruksområden och är oftast kopplat till växtnäringsläckage från jordbruket.

En begränsning av växtnäringsläckaget är särskilt viktig i områden med sandiga-siltiga jordar med intensivt jordbruk. Det är särskilt viktigt att i områden med viktiga grundvattentillgångar tillse att grödor och mängd/tidpunkt för gödsling anpassas så att växtnäringsläckaget minimeras.

För att minska risken för avrinning till ytvattendrag i anslutning till vattentäkt bör ett skyddsavstånd tillämpas. Skyddsavståndet bör anpassas efter lutning- och vegetationsförhållanden på plats. Brist på uppfångande vegetation och stor lutning kräver det största skyddsavståndet. Även spridningstekniken och val av tidpunkt för spridning kan minska risken för avrinning. Spridning i växande gröda ger betydligt mindre läckage än spridning på vattenmättad eller tjälad mark.

Skogsbruk

Generella bestämmelser

Enligt skogsvårdslagen (SFS 1979:429) och dess följdförfattning, föreskrifter och allmänna råd, SKSFS 1993:2 gäller att ägare till skogsmark är skyldig att anmäla föryngringsavverkning som omfattar minst 0,5 ha till Skogsstyrelsen. Anmälan ska göras minst sex veckor före avverkning. I skogsvårdslagen anges även övriga bestämmelser som gäller för skogsmark.

Vattenverksamhet

Generella bestämmelser

Enligt miljöbalken 11 kap. krävs tillstånd för vattenverksamhet. Med vattenverksamhet avses uppförande, ändring, lagning, och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pålning i vattenområden, bortledning av vatten från eller grävning, sprängning, rensning i vattenområden, samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge.

Upplag och deponier

Generella bestämmelser

Förordningen (SFS 2001:512) om deponering av avfall samt Naturvårdsverkets Handbok 2004:2 med allmänna råd ger vägledning till hur negativ påverkan på yt- och grundvatten från avfallsdeponering kan förebyggas och undvikas.

Täkter och markarbeten

Generella bestämmelser

Täktverksamhet regleras av miljöbalken 12 kap. och förordningen (SFS 1998:904) om täkter och anmälan för samråd. Täkt för husbehov kräver normalt inte tillstånd. Tillståndsplikt kan dock föreskrivas om åtgärderna kan anses medföra en icke obetydlig skada på miljön.

Allmän information

Grustäkter utgör en potentiell risk för föroreningsspridning till grundvatten eftersom det skyddande jordlagret här är borttaget och närheten till grundvattenytan i allmänhet är mindre än i omgivande mark. Vidare är grustäkter av naturliga skäl belägna i de mest genomsläppliga delarna av t.ex. en isälvsavlagring. Mindre grustäkter är också ofta utsatta för risken att avfall deponeras. Tillfartsvägar ska därför vara väl avspärrade och markägaren ska vara väl informerad om risker med förorening. Oanvända täkter ska återställas med ett skyddande jordlager och vegetationstäckning.

Energianläggningar

Generella bestämmelser

Enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan till den kommunala miljönämnden inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten. Kommunen får föreskriva att det ska fordras tillstånd av nämnden för att inrätta en sådan anläggning inom kommunen eller inom vissa delar av denna, om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön.

Allmän information

Befintliga anläggningar etablerade före 1 dec 2001 är inte tillståndspliktiga men ska uppfylla de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken. Befintliga anläggningar bör dock av ägaren anmälas till den kommunala miljönämnden.

Inrättande av värmepumpsanläggning och borrning av energibrunn ska alltid utföras fackmannamässigt av sakkunnig samt enligt SGUs kriterier för Normbrunn 97. Särskilt viktigt är det att brunnen inte utgör en möjlig spridningsväg för föroreningar från markytan till grundvattenmagasinet i jord eller berg. Det är också viktigt att köldmedium inte kan läcka ut till omgivande jord eller berg vid drift eller underhåll.

Transport av farligt gods

Generella bestämmelser

Lagen (SFS 2006:263) om transport av farligt gods reglerar transporter av gods som kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom. Enligt lagen ska den som transporterar farligt gods eller lämnar farligt gods till någon annan för transport vidta de skyddsåtgärder och de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra och begränsa att godset, genom transporten eller genom obehörigt förfarande med godset vid transport på land, orsakar sådana skador på liv, hälsa, miljö eller egendom som beror på godsets farliga egenskaper. I förordning (SFS 2006:311) finns föreskrifter som ansluter till lagen (SFS 2006:263).

Terrängkörning

Generella bestämmelser

Terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) reglerar körning med motordrivet fordon i terrängen. Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är alltid förbjuden i hela landet på barmark. På snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog är terrängkörning förbjuden om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen, samt på snötäckt jordbruksmark, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på marken.